

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. 070-11.98.43

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Verschijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

DECEMBER 1960
9e JAARGANG

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCH VERBOND

Adres Hoofdbestuur aan de leden van de Tweede Kamer	Blz. 179
Derde Lustrum	" 180
Naamsverandering	" 180
Studiedagen	" 180
Geestelijke verzorging	" 180
Toestand gemeenschappen	" 180
Emigratie-commissie	" 180

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Jaarverslag	" 181
-------------	-------

HUMANITAS

Rodeo-feest in Den Haag	" 181/182
-------------------------	-----------

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG "SOCRATES"

Najaarsconferentie en Congres	" 182
Samenstelling Hoofdbestuur	" 182
Lezingen	" 182/183

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Congres	" 183
Samenstelling Hoofdbestuur	" 183

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Jaarvergadering	" 183/184
-----------------	-----------

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

A.H. Gerhardhuis	" 184
------------------	-------

CENTRALE COMMISSIE VOOR GEESTELIJKE VERZORGING

Jaarverslag 1959	" 184
------------------	-------

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden december en januari voor de VARA	" 185
Lezing in de maand januari voor de AVRO	" 185

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

"	185/186
---	---------

INTERNATIONAAL NIEUWS

International Humanist and Ethical Union (IHEU)	
Internationale prijsvraag (Eerste prijswinnaar een Nederlander)"	186/187

VAN ALLE KANTEN

Nijmeegse Universiteit bespreekt het Humanisme	Blz. 188
Nabeschouwing bij een lezingen-cyclus te Nijmegen (De Twentse Courant, Het Brabants Dagblad Het Huisgezin, De Nieuwe Eindhovense Courant)	" 189/190/ 191/192
(Het Noord-Hollands Dagblad en Ons Noorden)	" 192/193
De Linie over Szczesny	" 193
Subsidie wel en wee - De collecte-ruzie van de Thuisfronten in Den Haag in de pers	" 193/194
(Het Vrije Volk)	" 194
(Het Vaderland)	" 194/195/ 196
Ds. J. Reiling over Christendom en Humanisme (De Leeuwarder Courant)	" 196
Het Vrije Volk over de rede van Pater Stokman in de Tweede Kamer	" 196/197
Waarover praten de kerkeraden in Hardinxveld-Giesendam? (Het Vrije Volk)	" 197/198
Prof. Dr. H. Ridderbos over Overheid en Humanisme (De Nieuwe Haagse Courant)	" 198/199

HUMANISTISCH VERBOND

Adres Hoofdbestuur aan de leden van de Tweede Kamer.

Het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond heeft aan de leden van de Tweede Kamer het volgende adres gericht:

Aan de Leden van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal.

Hoogedelgestrenge Dames en Heren,

Bij bestudering van het Ontwerp van Wet tot Regeling van het Voortgezet Onderwijs, dat momenteel bij U ahangig is, is het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond op enkele principiële bezwaren gestuit, voor welke het Uw aandacht wil vragen.

Uit de in lid 1 van artikel 39 gegeven formulering: "De rector, de directeur en de leraren aan een openbare school onthouden zich ervan iets te leren, te doen of te laten, dat strijdig is met de eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden" volgt niet ondubbelzinnig dat ook niet-godsdienstigen in hun levensovertuiging niet gekwetst zullen mogen worden. Daaraan zou wel worden voldaan, indien het laatste gedeelte van dit lid gewijzigd zou worden in: "dat strijdig is met de eerbiediging van andersdenkenden in hun geloof of hun levensovertuiging." of woorden van gelijke strekking.

In artikel 41 wordt de mogelijkheid geopend tot godsdienstonderwijs vanwege kerkelijke gemeenten of plaatselijke kerken. Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond is van mening, dat dan ook de mogelijkheid dient te worden geopend voor onderwijs terzake van geestelijke en zedelijke vorming, dat niet godsdienstig gefundeerd is. Dit zou mogelijk zijn door aan het betreffende artikel een lid 1.bis toe te voegen, dat bv. zou kunnen luiden:

"Eveneens worden aan de openbare scholen op verzoek van door Ons tot dit doel toegelaten genootschappen op geestelijke grondslag de leerlingen in de gelegenheid gesteld in de schoollokalen vormingsonderwijs te volgen van leraren, daartoe door deze genootschappen aan te wijzen".
en voorts in het tweede en vijfde lid van artikel 41 na het woord "godsdienstonderwijs" in te lassen de woorden "dan wel het onderwijs bedoeld in lid 1.bis."

Bij schrijven van 23 mei 1959 heeft het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond reeds aan Zijne Excellentie de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen verzocht het Ontwerp van Wet in de hiervoor aangegeven zin te wijzigen. Hoewel ons niet bekend is of Zijne Excellentie bereid is aan ons verzoek te voldoen, meenden wij niet te mogen nalaten thans ook de aandacht van Uw college voor deze beide punten te vragen.

Hoogachtend,
namens het hoofdbestuur
Dr. J.P. van Praag, voorz.
B.J. Max, alg. secr.

Derde Lustrum.

Plannen voor de viering van het derde lustrum in februari 1961 beginnen vaster vorm aan te nemen. Vast staat al, dat in Amsterdam, Hengelo, Rotterdam en Utrecht op vrijdag 17 februari bijeenkomsten zullen plaats vinden, terwijl in Groningen een dergelijke bijeenkomst op zondag 19 februari gehouden zal worden. Deze laatste datum is gekozen om ook leden en belangstellenden uit Drente en Friesland het gemakkelijk te maken, aanwezig te zijn.

Naamsverandering.

De gemeenschap Musselkanaal-Stadskanaal heeft aan het hoofdbestuur verzocht, haar naam te mogen wijzigen in "De Kanaalstreek", omdat dit meer in overeenstemming is met de ter plaatse aan de gang zijnde ontwikkeling.

Studiedagen.

Aangemoedigd door het grote succes in 1960 zijn verschillende gewestbesturen er al toe overgegaan, data en onderwerpen voor de gewestelijke studiedagen in het voorjaar van 1961 vast te stellen. Friesland komt in Heerenveen met een inleiding en discussie over: "De toekomst van het ongehoof", terwijl Utrecht, dat al over volledig uitgewerkte plannen beschikt, een drietal inleiders heeft uitgenodigd, hun visie te geven over het moeilijke vraagstuk: "Hoe benaderen we de delinquent".

Geestelijke verzorging.

Verschenen is het jaarverslag over 1959 van de Centrale Commissie Geestelijke Verzorging. Er blijkt een voortdurende toename uit van het werk in deze sector. De aanstelling van de raadsman in algemene dienst, P.N. Kruyswijk, leidde onder meer tot aanstelling van plaatselijke geestelijke raadslieden. Voor een uitvoeriger overzicht verwijzen wij naar elders in dit nummer.

Toestand gemeenschappen.

Evenals vorig jaar heeft ook dit jaar de organisatie-secretaris een samenvatting gegeven van de gegevens uit de jaarverslagen van de plaatselijke gemeenschappen van het H.V. Daaruit blijkt o.m. een voortgaande verjonging van de besturen en een toename van de oprichting van gespreksgroepen; dit laatste vooral onder invloed van het werk van gewestelijke adviseurs. Geconcludeerd wordt o.a. dat er meer scholing van functionarissen zal moeten plaats vinden door cursussen enz.

Emigratie-commissie.

Aan de door deze commissie georganiseerde conferentie op 12 en 13 november in "De Ark" te Nunspeet namen 35 vertegenwoordigers van gemeenschappen deel. Er werden inleidingen gehouden over het emigratievraagstuk en de motieven, welke tot emigratie leidden, terwijl de werkwijze en de mogelijkheden van de commissie besproken werden. Uit de discussie bleek, dat er veel meer voorlichting over de problemen rondom de emigratie, in het bijzonder voor buitenkerkelijken, nodig is. Een documentatie zal worden voorbereid.

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Jaarverslag.

Het jaarverslag van de Stichting Socrates over 1959 is verschenen. De activiteiten van de Stichting waren, zo blijkt uit dit verslag, de volgende:

De door de Stichting in stand gehouden leerstoel in de filosofie te Delft werd ook dit jaar weer bezet door Prof. Dr. L.G. van der Wal. Deze gaf in het studiejaar 1958-1959 een college over "Filosofische problemen en enige filosofen".

Er werden twee landdagen gehouden, waarvan de ene gewijd was aan het onderwerp: "Verborgene verleiders" en de andere aan: "De evolutiegedachte in wereld- en levensbeschouwing".

Verder werd er van 20 - 25 juli een Zomerschool gehouden over het onderwerp: "Kernproblemen van het Humanisme".

Het tijdschrift Rekenschap verscheen ook dit jaar weer regelmatig en had een stijging van het aantal abonnementen.

-0-

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Rodeo-feest in Den Haag.

Zoals wij in ons vorig nummer al vermeldden, heeft de afdeling Den Haag op 31 oktober en 1 november een Rodeo-feest gehouden. Thans kunnen wij hierover nog het volgende mededelen: Het feest was georganiseerd op initiatief van de maatschappelijke werkers in de sectie gerepatrieerden-zorg van Den Haag. Het hele feest was een goed voorbeeld van samenwerking tussen de gerepatrieerden en de overige bevolking. Op de handenarbeidcursus van de gerepatrieerden was een aantal voorwerpen gemaakt, welke tijdens het feest verkocht werden. Ook andere leden van Humanitas hebben daaraan hun steentje bijgedragen maar het leeuwendeel werd toch door de cursisten geleverd. De bezoekers stamden uit de gerepatrieerden- en uit andere kringen. Ze zijn in grote getale opgekomen. Het hele feest leverde een netto opbrengst ten bate van Humanitas van f. 1.000.--.

Het volgende verslagje, dat in Het Vaderland verscheen, geeft de sfeer van het feest goed weer:

Paard steigerde in Houtrust

Humanitas hield geslaagde "Rodeo-fair".

Hans vond het helemaal niet leuk, dat steigerende paard. Hij had er wel bij zijn vader om gezeurd erop te mogen, maar toen hij er dreigde af te vallen, kwamen er tranen. Het paard bleek het zó niet bedoeld te hebben en stond direct stil om het vierjarige jongetje af te laten stijgen.

Het was een namaak-paard, genaamd Tonia, dat aan vier touwen in een door Gemeentewerken beschikbaar gestelde stellage hing. In de hal van Houtrust, waar de Haagse afdeling van Humanitas een "rodeo-fair" organiseerde, had Tonia vandaag haar werkterrein. Menig kind

en menig volwassene moest het tegen haar afleggen en kwam op de (zachte) grond terecht, onder luid gejuich van de cowboys die aan de touwen hadden getrokken.

Er was nog veel meer te beleven in die hal. Er werd geschoten met pistolen en geweren, er werden namaak-Indianen omvergeworpen met ballen, er werden paardjes over een horde en tegen een roos(!) geschoten en..... enfin, de kinderen (vanochtend) en de groteren (vanmiddag) amuseerden zich kostelijk, dat was zonder meer duidelijk voor wie door de glazen deuren naar binnen gluurde.

In de rotonde werd intussen druk handel gedreven. Damesleden van de vereniging voor maatschappelijk werk Humanitas verkochten daar allerlei artikelen, voor het merendeel vervaardigd door repatrianten op een handenarbeidcursus. Manden, tassen, doeken, jurken, krukjes, colliers..... het ging alles vlot van de hand.

En dan kon er ook nog worden gegeten en gedronken. Pasteitjes, loempia's, gado-gado.... het smaakte best. Het deed zelfs Hans zijn verdriet van zoëven vergeten. Met een mond vol heerlijkheden kon hij alleen nog maar instemmend knikken, toen we hem vroegen of hij het hier leuk vond....

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

"S O C R A T E S"

Najaarsconferentie en Congres.

Op 4, 5 en 6 november werden in het "Jeugdhuis Land en Bos" te 's-Graveland de conferentie en het congres gehouden van de S.V.H.G. Socrates.

Op het congres bleek, dat de afdeling Groningen zich over een zeer grote toevloed van leden mag verheugen.

Samenstelling Hoofdbestuur.

Het hoofdbestuur is voor het komende verenigingsjaar als volgt samengesteld:

T.H.A. ten Harkel	-	Praeses
H. de Waal	-	Ab-actis I
J.J. Duyvené de Wit	-	Quaestor
S.J. Kuipers	-	Vice-praeses
Mej. H. Sevenster	-	Ab-actis II

Het nieuwe administratie-adres is: Coenderstraat 14, Delft.

Lezingen.

Op de najaarsconferentie hebben gesproken: Mr. A. Stempels, hoofdredacteur van de N.R.C. en Excellentie Dr. W. Drees over het onderwerp: "Politiek en Levensbeschouwing".

Op 8 november sprak Prof. Bellinfante in Delft over: "Rechtsfilosofie". De opkomst voldeed niet aan de verwachtingen.

Op 9 november hield Dr. V.W.D. Schenk voor de pas opgerichte afdeling Rotterdam een lezing over: "Nihilisme".

-0-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Congres.

Dit jaar werd het jaarlijkse congres van de H.J.B. gehouden in de jeugdherberg "De Grasheuvel" te Amersfoort op 29 en 30 oktober.

Na de traditionele instuif en de broodmaaltijd werd zaterdagavond om half acht de eerste congreszitting geopend. De voorzitter kon een groot aantal afgevaardigden en belangstellenden welkom heten.

In tegenstelling tot vorige congressen waarop de gemoederen nogal verhit waren, werd dit congres gekenmerkt door een vrij rustige afhandeling van de agendapunten.

Een voorstel van het hoofdbestuur voor een nieuwe contributieregeling werd aangenomen. Ieder lid betaalt nu zijn hoofdbestuursafdracht rechtstreeks aan de landelijke penningmeester, en wel twee maal per jaar.

Zondagochtend hield een architect uit Amersfoort een bijzonder interessante inleiding over: "Humanisme in de bouwkunde".

Samenstelling Hoofdbestuur.

De samenstelling van het hoofdbestuur zoals dat op het congres werd gekozen, is als volgt:

Joke Swiebel	-	Voorzitster
Anneke Jedema	-	Secretaresse - Sander Albertsstraat 12, Oosterwolde-Frl.
Henk Poelstra	-	Penningmeester
Aart Coert	-	Kamporganisator
Gerard van Driel	-	Propagandist
Tom Weerheym	-	Hoofredacteur "Trefpunt"

-0-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Jaarvergadering.

De jaarvergadering, 19 november jl. in het Erasmushuis te Utrecht gehouden, mocht zich in een flinke belangstelling verheugen.

De voorzitter, Dr. G. Stellinga, memoreerde in zijn openingswoord het overlijden van het oud-hoofdbestuurslid de heer E. Vermeer en van de secretaresse van de afdeling Haarlem, Mej. B. Kroonsberg.

Het kader wakte hij op, de meningsvorming in de H.W.G. te bevorderen en tevens de beide andere werkgemeenschappen daarin te betrekken.

De jaarverslagen van secretaris en penningmeester, alsook het beleid van hoofdbestuur en redactie werden goedgekeurd. Redacteur Karel Timmerman mocht veel lof oogsten voor zijn beleid.

De periodiek aftredende hoofdbestuursleden werden herkozen. In de drie vacatures werden benoemd de heren M.W. van Engers, H.J. Jansen en Ir. P.K. van Meurs.

Met veel belangstelling werd vervolgens geluisterd naar een inleiding van de heer J.J.A. Berger, politiek secretaris van de P.v.d.A., waarin deze een karakteristieke schets gaf van de huidige situatie van het socialisme.

-o-

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

A.H. Gerhardhuis.

De bewoners van het A.H. Gerhardhuis te Amsterdam hebben een aantal voorwerpen vervaardigd, die verkocht zijn ten bate van de VARA-spielgoedactie.

-o-

CENTRALE COMMISSIE VOOR GEESTELIJKE VERZORGING

Jaarverslag 1959.

Het jaarverslag 1959 van bovengenoemde commissie is verschenen. Uit het verslag blijkt, dat ook in dit verslagjaar het contact met en de voorlichting van de raadslieden die aan een of meer van de vele vormen van geestelijke verzorging medewerkten intensief is bevorderd. Als voorbeeld noemen wij de Raadsliedencursus die op 10 en 24 oktober, 7 en 21 nov. 1959 te Utrecht werd gehouden en waarvoor een bijzonder grote belangstelling bestond. Niet alleen vrijwel alle raadslieden waren aanwezig, maar ook vele andere belangstellenden, die geheel op eigen kosten naar Utrecht kwamen om aan de cursus deel te nemen. Onderwerp was: "Rekenschap van de mens". De cursus werd gegeven door Dr. J.P. van Praag.

Behalve deze cursus waren er cursussen en bijeenkomsten voor speciale groepen van raadslieden (zoals raadslieden voor gedetineerden, ziekenbezoek(st)ers enz.). In 29 arbeiderskampen (kampen dus voor mensen die niet dagelijks naar huis kunnen terugkeren na hun werk) werd vanwege het Verbond geestelijke verzorging geboden. Naast de geestelijk raadsman C.H. Schonk en diens assistent, de heer P.W. van der Vliet, werkten hier 20 vrijwillige krachten.

De centrale leidster van het ziekenbezoek, Mevrouw A. Treurniet-Wiersma, hield contact met ziekenbezoeksters in 30 gemeenschappen van het Verbond. Helaas moest in het verslag worden geconstateerd, dat in vele ziekenhuizen het humanistisch ziekenbezoek wordt tegengewerkt, hoewel gelukkig in andere ziekenhuizen ook weer grote medewerking wordt ondervonden.

Het werk van de geestelijke raadslieden in de Inrichtingen van Justitie vertoont volgens het verslag de volgende stijging van aanvragen om humanistische geestelijke verzorging:

Aanvragen:	in 1955	-	109	in 1956	-	391	in 1957	-	550
	in 1958	-	678	in 1959	-	719			

Tenslotte vermeldt het verslag, dat per 1 september 1959 naast de Centraal Geestelijk Raadsman, de heer D.Th.F. d'Angremond, een assistent kon worden aangesteld. Deze is de heer P.N. Kruyswijk.

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden december en januari voor de VARA.

- 26 december: Dr. D.H. Prins "Een humanistische kerstoverdenking".
1 januari : Dr. J.P. van Praag "Nieuwjaarsbrief van het Humanistisch Verbond".
8 januari : Prof. Dr. Libbe van "En wat zegt de humanist daarvan?".
der Wal
15 januari ; Drs. F.P. Huygens "Spanning en overspanning bij het onderwijs".

Lezing in de maand januari voor de AVRO.

- 3 januari : Drs. J.H. Colpa "Verdraagzaamheid".

-o-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

THE RADICAL HUMANIST(INDIA)

October 9 - 1960
No. 41

Next steps towards Indo-Pakistan
Friendship
IRI Camp 1960 - A Report
The private sector in Soviet
economy

K.K. Sinha
R.L. Nigam

H. Achimov

October 16 - 1960
No. 42

An analysis of backwardness
The private sector in Soviet
economy

Amlan Datta

H. Achimov

October 23 - 1960
No. 43

IRI Camp 1960 - A Report
Moscow impressions
Economic development and culture

R.L. Nigam

Amlan Datta

THE HUMANIST(ENGLAND)

December - 1960
No. 12

The treasure of the Pharaohs
Opening the doors of the mind
What is materialism?
The myth of the Virgin Birth
The self-discipline of reason
The race to the moon

Cecil Howard
Robert Graecen
A.D. Howell Smith
Pat Sloan
Andrea Pennard
Hyman Levy

THE HUMANIST(USA)

Sept-Oct. - 1960
No. 5

The humanism of Albert Camus
Conference on children and youth

Eric W. Carlson
Mary Hillyer Blanshard
Rudolf Dreikurs, M.D.

Freedom and natural causation
At my ironing board
Humanist fellowship
Offbeat Epitaph

Gardner Williams
Ella Merkel DiCarlo
Martin Hall
John M. Morris

THE ETHICAL OUTLOOK (USA)

Nov./Dec. - 1960
No. 6

Towards understanding those
Russians
Creed and deed re-examined
Our race with the Soviet Union(II)
"Tell us a story" - Charles Lamb
and his sister
Religion and culture in America
What an Indian thinks of America?
The larger fellowship

Editorial
Howard B. Radest
S.L. Hoffman

Joseph L. Blau
Mehendra R. Sharma
Percival Chubb

THE MONTHLY RECORD (ENGLAND)

November - 1960
No. 11

A century of Darwinian debate
Humanists, psychologists and the
individual
At the Margin

Dr. W. E. Swinton
-
Prof. T.H. Pear
Otto Wolfigang

THE PLAIN VIEW (ENGLAND)

Winter 1960
No. 2

The world into which Darwin led us
The humanism of Gilbert Murray
The foundation and dimensions of
morality
Daniel Defoe: A tercentenary
tribute

George Gaylord Simpson
Paul West

H.J. Blackham

Richard Clements,
O.B.E.

DIE FREIGEISTIGE AKTION (DEUTSCHLAND)

November - 1960
No. 11

Sokrates
Gibt es die Angst vor dem Tode?
Albert Heuer
Den Anfängen widerstehe!
Hat die Lehre von der Entwicklung
gesiegt?
Der unsterbliche Glaube

Martin Krüer
Genschel

Prof. Rud. Genschel

Dr. Ernst Haenzler
Wolf vom Haag

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS

International Humanist and Ethical Union (IHEU)

Internationale prijsvraag(Eerste prijswinnaar een Nederlander).

De in 1959 uitgeschreven prijsvraag voor het beste opstel over het
humanisme heeft een opmerkelijk succes gehad. Bijna 100 deelnemers uit 18
landen namen hieraan deel. Deze deelname stond uitsluitend open voor jonge

mensen tot 35 jaar en het is verheugend, dat door heel de wereld heen deze belangstelling voor het humanisme blijkt.

De prijzen varieerden van \$ 25.-- tot \$ 300.--. De eerste prijs van \$ 300.-- werd door een internationale jury toegewezen aan de heer A.J. Dam, Muiderberg. Zijn bijdrage was getiteld: "Het humanistische antwoord op de noden van de wereld" en zal binnenkort gepubliceerd worden.

De heer Dam is op 27 maart 1926 geboren en is econoom. Zijn belangstelling gaat vooral uit naar ethiek, para-psychologie, muziek en tennis.

De tweede prijs, groot \$ 200.--, werd toegekend aan de heer Prof. Haig Khatchadourian, wonende te Beirut - Lebanon.

Verder werden er nog de volgende prijzen toegekend:

Regionale prijzen:

Europa:

1e prijs: Gerhard Spilgies,	22 jaar	Hamburg Duitsland	U.S. \$ 100.--
2e prijs: Anthony F.M. Brierley	23 jaar	Birmingham Engeland	U.S. \$ 50.--
Afrika: James J. Ravell,	24 jaar	Bellvill South Zuid-Afrika	U.S. \$ 100.--

N.Amerika

William E. Hawk,	35 jaar,	San Francisco USA	U.S. \$ 100.--
2e prijs: Mrs. George E. Hart,	27 jaar,	Laconia - USA	U.S. \$ 50.--

Azië:

1e prijs: Yossef Hakim,	28 jaar,	Jerusalem Israël	U.S. \$ 100.--
2e prijs: R.P. Pandey,	24 jaar,	Sagar - Indië	U.S. \$ 50.--

Andere streken:

1e prijs: Otto Reichardt,	29 jaar,	Balmain Australië	U.S. \$ 75.--
2e prijs: Michael Nui Rhodes,	25 jaar,	Christchurch Nieuw Zeeland	U.S. \$ 75.--

Extra prijzen:

K.G. Jensen,	34 jaar,	Aalborg Denemarken	U.S. \$ 50.--
Robin I. Odell,	23 jaar,	Southampton Engeland	U.S. \$ 50.--
Warren Kane,	30 jaar,	Londen Engeland	U.S. \$ 50.--

Speciale prijzen:

Emmanuel Petrakis,	25 jaar,	Alexandrië Egypte	U.S. \$ 25.--
Nwankwo Ezeabasili,	29 jaar,	Ibadan Nigerië	U.S. \$ 25.--

De prijzen waren beschikbaar gesteld door een Amerikaans echtpaar, Mr. en Mrs. Morain uit Californië.

De grote belangstelling voor deze wedstrijd weerspiegelt zich ook in het toenemend ledental van de humanistische organisaties, die zich bij de I.H.E.U. (International Humanist and Ethical Union) hebben aangesloten. Dit aantal bedraagt momenteel ongeveer 100.000.

VAN ALLE KANTEN

Van de zijde van het Humanistisch Verbond wordt ons het volgende gemeld:

Nijmeegse Universiteit bespreekt het Humanisme.

De Nijmeegse wijsgerige Faculteitsvereniging Thaumasia stelde op 10, 16, 19 en 20 november jl. het moderne humanisme aan de orde. Prof. Dr. W. Banning sprak op 10 november over de geschiedenis van het humanisme. Dr. H. Bongers behandelde op 16 november de Beginselverklaring van het Humanistisch Verbond en sprak over de motieven van de oprichting. Dr. J.P. van Praag sprak op 19 november over Het humanistisch mensbeeld. Prof. Dr. P.A. van Stempvoort hield een inleiding over het humanistisch aspect der christologie en de cyclus werd besloten met een rede over "De betekenis van het a-godsdienstig humanisme voor het hedendaags katholicisme", uitgesproken door Prof. Mag. Dr. E.C.F.A. Schillebeeckx O.P.

De belangstelling van studenten, hoogleraren en andere belangstellenden was bijzonder groot; gemiddeld luisterden + 250 mensen naar de inleidingen. Uit de schriftelijk gestelde vragen bleek een oprechte en grote belangstelling voor het moderne humanisme en bleek een oprechte en niet-opportunistische verdraagzame gezindheid, die ook tot uiting kwam in de artikelen van het Nijmeegs Faculteitsblad, dat het humanisme als thema had gekozen. Het bestuur van de gemeenschap Nijmegen van het H.V. was uitgenodigd, evenals vertegenwoordigers van H.J.G. en H.J.B.

Hoogtepunt van de bijeenkomst was de discussie tussen Dr. van Praag en Prof. Schillebeeckx, waarnaar met intense belangstelling werd geluisterd. In De Tijd en vele andere R.K.-bladen verschenen uitvoerige verslagen der lezingen. In het voorjaar zal een publicatie het licht zien, waarin deze lezingen zullen worden opgenomen. Het bestuur van Thaumasia, onder de kundige leiding van de heer W. Engelen, mag gelukgewenst worden met dit vruchtbaar en nuttige initiatief.

Het Nijmeegs Universiteitsblad van 5 november wijdde een groot deel van zijn inhoud aan het moderne Humanisme. In een artikel onder de titel: Het Humanisme onder de Katholieke Pers, wordt de wijze waarop het humanisme, speciaal in de Limburgse Katholieke pers vaak is bestreden, fel gelaakt. Met genoegen constateert de schrijver dat hierin de laatste tijd verandering begint te komen. Hij besluit met de opmerking dat de lezingencyclus van Thaumasia, waarbij van apaologie niets te bespeuren valt, dit ten overvloede moge bewijzen.

Een ander artikel in dit blad is gewijd aan het internationale humanisme; verder wijdt pater W. Engelen een beschouwing aan het emancipatiekarakter en de representativiteit van het Humanistisch Verbond.

Zoals hierboven al werd geconstateerd: de Katholieke pers heeft aan de lezingen voor Thaumasia veel aandacht besteed. Vaak werd belangstelling getoond door een min of meer uitvoerig verslag, maar soms werd ook een beschouwing aan deze lezingen gewijd. Als voorbeeld daarvan nemen wij het artikel van Mr. A.J. van 't Fort, dat verscheen in De Twentse Courant van 26 november, in Het Brabants Dagblad Het Huisgezin van 24 november en in De Nieuwe Eindhovense Courant van 24 november in zijn geheel op:

Nabeschouwing bij een lezingen-cyclus te Nijmegen. (De Twentse Courant, Het Brabants Dagblad Het Huisgezin, De Nieuwe Eindhovense Courant)

"Het moderne humanisme."

" Voor wie zich herinnert welke reacties het eerste georganiseerde optreden van de niet-godsdienstige humanisten in ons land teweegbracht in het katholieke kamp, reacties, die varieerden van een "niet-goed-weten-waaraf-of-waaraan" tot een felle en verontwaardigde bestrijding, moet de aandachtige deelname aan een lezingencyclus, welke de Nijmeegse faculteitsvereniging "Thaumasia", in de afgelopen weken organiseerde een confrontatie geeft weest zijn met een zeer belangrijke ontwikkeling in de inhoud van het algemeen menselijk bewustzijn. En als er iets duidelijk is geworden in deze cyclus, dan is het wel, dat het katholieke denken in ruime mate participeert in deze ontwikkeling.

" In deze lezingen-cyclus, door studenten georganiseerd en die een toeloop had, zoals zelden het geval is bij dit soort gelegenheden (ruim 400 jongelui namen er - tegen entreegeld aan deel), kwamen achtereenvolgens aan de orde: "De geschiedenis van het humanisme", behandeld door Prof. Dr. W. Banning, emeritus hoogleraar uit Leiden, "Het modern humanisme in Nederland", behandeld door Dr. H. Bongers, lid van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, "Het humanistisch mensbeeld", behandeld door Dr. J.P. van Praag, voorzitter van het Humanistisch Verbond, "Het humanistisch aspect der christologie", een confrontatie van het humanisme met de protestants-christelijke visie, door Prof. Dr. P.A. van Stempvoort, hoogleraar in de godgeleerdheid aan de Rijksuniversiteit van Groningen. In de laatste lezing van deze cyclus behandelde de Nijmeegse hoogleraar in de godgeleerdheid, Prof. Mag. E.C.F.A. Schillebeeckx O.P. "De betekenis van het a-godsdienstig humanisme voor het hedendaags katholicisme".

" Het was met deze laatste lezing bepaald niet zo, dat als laatste nummertje in dit "atheïstisch festijn" een katholiek theoloog zogenaamd vanuit een goddelijk standpunt met één mokerslag dit ongodsdienstig humanisme kwam verbrijzelen. Integendeel, met een diepe eerbied voor de persoonlijke levensovertuiging van de ander werden de beide uitgangspunten geconfronteerd. Het lijkt ons goed hier een aantal punten te signaleren, welke ons in deze lezingencyclus zijn opgevallen omdat deze duidelijk een ontwikkeling markeren in het denken van katholieken op dit punt.

" Allereerst viel het op, dat het vraagstuk van de verdraagzaamheid tussen de belijders van verschillende levensovertuigingen, dat in de voorbije jaren wel het meest brandende probleem was, wanneer katholieken met het humanisme geconfronteerd werden, tot meer reële proporties is teruggebracht. Er werd wel over gesproken maar er bleek geen verschil van mening. Dat de humanist evengoed als de katholiek, hoewel ongelijkwaardig in zijn levensbeschouwing, gelijkberechtiging verdient in het openbare leven bleek een evidentie, waarover niet gediscussieerd behoefde te worden.

" De katholiek ontkomt er niet aan bij een confrontatie met het on-godsdienstig humanisme zich over het a-theïstische moment in deze levensovertuiging uit te spreken. In de beginselverklaring

"van het Humanistisch Verbond heet het: "De humanistische levens-
"overtuiging wordt gekenmerkt door het pogen om leven en wereld te
"verstaan met een beroep op menselijke vermogens en zonder uit te
"gaan van bijzondere openbaring". Deze laatste restrictie bevat voor
"de gelovige het eigenlijke probleem. Dit valt uiteen in verschillen-
"de facetten. Allereerst het motief, waarom de humanist zijn horizon
"tot de binnen-wereldlijke werkelijkheid beperkt en afsluit van het
"perspectief op een persoonlijke God. Uit de wijze waarop het humanisme
"zich in ons land aan ons voordoet, blijkt dit motief gelegen in het
"feit, dat men het bestaan van God ziet als een concurrentie voor
"ons mens-zijn, als zou er gekozen moeten worden tussen God en de mens;
"kiest men voor God, aldus hun gedachtengang, dan komt de menselijk-
"heid niet tot haar recht; kiest men voor de mens, dan tast men de
"Godswerkelijkheid aan.

" Het lijkt ons zeer belangrijk duidelijk vast te stellen, zoals Prof.
"Schillebeeckx in zijn slot-uiteenzetting deed, dat dit naar katho-
"lieke zienswijze valse dilemma aan de basis ligt van het humanisme
"van het Humanistisch Verbond. Het stellen van dit dilemma houdt
"bovendien het ongegronde verwijt in jegens de katholiek, dat de na-
"tuurlijke godserkenning, een vooronderstelling van elk openbarings-
"geloof niet vatbaar zou zijn voor verantwoording door de menselijke
"geest. Uit een nadere analyse bleek integendeel, dat de gelovige
"zich accoord kan verklaren met de Beginselverklaring van het Huma-
"nistisch Verbond in die zin, dat hetgeen daarin is gesteld, voor de
"gelovige geldt als een vóór-onderstelling van elke waarachtige gods-
"dienstigheid, zelfs zo, dat wie deze humanistische voor-onderstel-
"ling loochent zich onmogelijk rekenschap kan geven van zijn godsdien-
"stigheid. Maar als deze humanistische programmapunten een vooronder-
"stelling zijn voor de persoonlijke godsdienstigheid, is daarmee tevens
"gezegd, dat de gelovige deze punten niet kan accepteren als laatste
"zingeving van het menselijk leven.

" Het eigenlijke motief waarom de humanist zijn levensovertuiging tot
"een binnen-wereldlijke horizon beperkt is, dat hij de overgave in ge-
"loof aan een zich openbarende God zuiver menselijk gezien niet kan
"verantwoorden. Daartegenover stelde Prof. Schillebeeckx, dat aan de
"basis van het openbaringsgeloof de menselijke ervaring ligt, die er-
"gens reeds in contact moet zijn met God. Wel kan de mens vanuit de
"menselijke ervaring God in zich zelf niet bereiken. Wat hij impliciet
"of expliciet ervaart, en wat bij de ontvouwende reflexie alleen wordt
"blootgelegd, is de naar het mysterie van God objectief heenwijzende
"dynamiek van de aardse werkelijkheid. Met betrekking tot deze ontvou-
"wende reflexie van de menselijke ervaring schiet de humanist eigenlijk
"te kort aan zijn eigen grondbeginsel van redelijke verantwoording in
"denken en doen. Hij staakt de reflexie op zijn werkelijkheidservaring
"eigenlijk net iets te vroeg.

" Ook als "uitzuivering" van het katholieke geloofsdanken en van de
"katholieke geloofshouding blijkt het ongodsdienstig humanisme beteke-
"nis te hebben. Prof. Schillebeeckx meende te kunnen vaststellen, dat
"het humanistisch verwijt aan de katholieke kerk, op bovengenoemd fun-
"damenteel punt na, feitelijk niet hetatholicisme treft maar enkel
"het vertekende beeld, dat sommige katholieken hiervan in denken en
"doen ten toon spreiden. Hebben vele katholieken, zoals niet beweerd,
"dan toch door hun feitelijke levenshouding laten blijken, dat voor wie
"gelooft de wereld en de hemel als een open boek zijn waarin wij de

"eeuwige richtlijnen voor onze daden zonder moeite zouden kunnen aflezen. Te zeer hebben gelovigen vanuit hun geloof in de Schepper van de wereldorde geredeneerd, dat bv. het staatsgezag en de gemeenschap der burgers slechts de beheerders moeten zijn van de bestaande orde en niet mede het creatieve subject van structuurhervormingen.

"Met de mantel der liefde werd vaak een onrechtvaardig rechtsbestel toegedekt en op grond van een vertekende geloofshouding zijn gelovigen vaak de predikers geweest van de brave berusting in een bestaande sociale en economische wanorde. Om deze vertekeningen van de katholieke geloofshouding voor een onrechtvaardige beoordeling te behoeden, wees Prof. Schillebeeckx op twee punten. Allereerst op het feit, dat achter de wellicht nog primitieve godsvoorstellingen van eenvoudige mensen veelal een diepe authentieke Gods-intentie schuilgaat. En vervolgens op het feit, dat zowel de kerkelijke hiërarchie in haar beleid als de gewone gelovige in zijn leven niet uitsluitend geleid wordt vanuit openbaringsgegevens, maar ook vanuit allerlei menselijke overtuigingen, milieus, opvattingen en vooronderstellingen. Veel ten onrechte katholiek genoemde levensopvattingen zijn vaak opvattingen die naast een kernzone van absolute waarheid een randzone insluiten van door de tijdgeest bepaalde opvattingen.

"Onverdraagzaamheid is bv. geen innerlijk gevolg van een openbaringsgodsdienst, maar een bepaalde tijdsopvatting van de mensheid, zowel van de toenmalige gelovigen als van de toenmalige ongelovigen.

"De kritiek van het Humanisme aan de katholieken bevat aldus vaak verwijten, waarmee het verhelderde geloof van de katholieken het ten slotte grondig eens zal zijn. In deze zin noemde Prof. Schillebeeckx het humanisme, hand in hand met de katholieke theologie, een factor van uitzuivering der vertekeningen, welke de gelovigen zelf, niet om hun gelovig zijn maar om de onvolkomenheid van hun menselijke situatie van hun geloof te kennen geven.

"Het feit, dat het Humanistisch Verbond perse vasthoudt aan ethische normen en bovendien principieel niet antigodsdienstig is maar slechts agnostisch, zag Prof. Schillebeeckx als een hoopvolle situatie. Als het waar is dat een binnenwereldlijke personalistische moraal, als die van de humanisten weliswaar mogelijk is buiten elke uitdrukkelijke godsdienst, maar niet zonder een impliciete aanvaarding en erkenning van een persoonlijke God, dan moeten we aannemen, dat bij oprechtheid van hun ethische levensinzet het ethisch leven der humanisten impliciet tegensprekt, wat zij uitdrukkelijk loochenen.

"De toekomst van het ongodsdienstig humanisme illustreerde Prof. Schillebeeckx met een verhaaltje van de bekende Oostenrijkse theoloog Karl Rahner S.J. Een veertienjarig jongetje had eens een nieuwe fiets van zijn ouders gekregen. Deze fiets was hem alles; hij liet er zelfs de zondagsmis voor schieten. Toen hij aan het nieuwe wat gewend was ging hij ook weer naar de kerk maar nu met zijn fiets. Wat bij dit jongetje een kwestie van enkele weken was, vergt in de geschiedenis van het menselijk bewustzijn soms eeuwen.

"Dr. van Praag, de voorzitter van het Humanistisch Verbond, reageerde in een repliek op deze toekomst-tekening van Prof. Schillebeeckx als volgt: "Ik kan U niet beloven dat we binnenkort met onze fiets naar de Mis zullen gaan; maar naarmate zulke geluiden als deze sterker worden, wordt het voor ons gemakkelijker om onze medefietsers er van te weerhouden om joelend en bellend langs de kerken te rijden

"als gij daar Mis houdt, daar ze aldus er van overtuigd raken dat "U niet stiekum hun de banden doorsnijdt".

" Het levensbeschouwelijk gesprek, dat zich tussen eminente vertegenwoordigers der verschillende richtingen voor een forum van honderden studenten voltrok, stond op zeer hoog peil. Wij hadden de indruk dat de katholieke gesprekspartner in deze dialoog op de uitdaging van het moderne humanisme een uitputtend antwoord heeft gegeven voorzover dit op dit moment in de ontwikkeling van het katholieke denken mogelijk was.

Verder nog een artikel, dat verscheen in Het Noordhollands Dagblad van 11 november en in Ons Noorden van 11 november.

"Humanisme.

" De Nijmeegse universiteit heeft een reeks studiedagen uitgeschreven tegen het eind van deze maand over het moderne humanisme. De leiders van het Humanistisch Verbond in Nederland zullen daar voor de geïnteresseerde leden van verschillende studentendisputen hun beginselen openleggen en verklaren, en Prof. Schillebeeckx O.P., hoogleraar in de theologie zal dan tenslotte vanuit de Openbaringsgegevens het humanisme trachten te benaderen.

" Tegelijk is door magister Stokman in de Tweede Kamer een nieuwe nuance gebracht in de reeks standpunten, die men kan innemen ten opzichte van het moderne humanisme. De overheid zo zei hij, kan ook hier een taak hebben om de positieve ontplooiing van beginselen te bevorderen, terwijl men toch de wijze van ontplooiing aan de betrokkenen zelf overlaat. En als tezelfdertijd een predikant in een openbare vergadering in het Noorden het humanisme fel aanvalt, maar daarmee slechts een reeks reacties oproept, die zich allen tegen hem keren, terwijl niemand hem schijnt te verdedigen dan is daarmee toch wel een ontwikkeling getekend, die zich binnen een tiental jaren heeft voltrokken.

" Zeker: de afwijzing van een heidens humanisme is even sterk gebleven. Christendom en modern humanisme, humanisme dus voor zover het een persoonlijke God ontkent, zoals in het Humanistisch Verbond geschiedt, blijven onverenigbaar. Wij hoeven niet te oordelen, zo schreven de bisschoppen in 1954, over de christenen die zich hebben aangesloten bij het Humanistisch Verbond. Zij hebben zichzelf reeds geoordeeld, zij hebben zich onttrokken aan de geloofsgemeenschap, omdat het humanisme feller dan enige kerk, op de eigen dogma's staat en geen plaats gunt aan iemand, die aan een persoonlijke God, een willend en oordelend Persoon, blijft geloven.

" Maar daarmee is niet alles gezegd. Het humanisme is nog altijd iets positiefs, en daarmee een vooruitgang ten opzichte van de erg negatief ingestelde vrijdenkende Dageraadsbeweging of de moderne voortzetting daarvan, die zich "Bevrijdend Denken" noemt. Daar breekt men af, men verzet zich tegen de godsdienst en men ontleeft met het zo "wijze" verstand de "ongerijmdheden" van het christendom. De lectuur van deze geschriften is meer vermakelijk dan schokkend. De vertogen, dat een mens nooit door de slokdarm van een walvis kan en dat als hij er doorkomt, het maagzuur van dit zoogdier zijn huid verwoest, zodat het verhaal van Jonas niet waar kan zijn: al deze vertogen doen ons nog enkel glimlachen. De hele Dageraadbe-

"weging is negentiende eeuw en alleen mensen uit die eeuw voelen
"zich misschien nog geneigd, zich hiertegen te verzetten. Maar
"het humanisme probeert op de door de Dageraadsbeweging achterge-
"laten puinhopen weer een nieuw gebouw op te trekken. Uitgaande
"van 's mensen geworpen zijn in dit leven - het bestaan heet on-
"verklaarbaar, maar het is er - proberen zij in bezinning op alge-
"meen menselijke waarden, op een algemeen bovenpersoonlijk normbe-
"sef, een leven op te bouwen.

"Ergens, en dat beseffen zij ook wel, zit er in deze nog altijd
"optimistische overgave aan het mens-zijn alleen, ook een keuze,
"een keuze, minstens even hoog en even diep als het kiezen voor
"het geloof, voor de Godmens Christus. En ergens ook zit in hun
"normbesef een christelijke ondergrond omdat zij weten te leven in
"een door het Christendom gevormde cultuurwereld. Misschien kunnen
"ook de christenen iets leren, als zij zien, hoe hier de oude waar-
"den op nieuwe wijze worden verwerkt. Het Humanisme is leeg en ge-
"doemd om te verdwijnen, maar intussen kan het Christendom, kan de
"Kerk, het goede putten uit dit vaak edel menselijk pogen. Dat doet
"Nijmegen, dat hopen wij allen te doen.

-o-

De Linie over Szczesny.

De Linie van 19 november wijdt een beschouwing aan "het tamme debat met Szczesny" zoals dit blad het noemt. De kop van het artikel luidt: "Over-
hoop met het humanisme". Het artikel besluit met de volgende woorden:

" Dit houdt in dat de christenen een opdracht van Christus ver-
"vullen, die Szczesny en de humanist onaangenaam in de oren klinkt.
"Het houdt ook in dat wij vanuit Christus niet alleen ons zelf, maar
"ook de niet-christelijke en niet-gelovige trachten te begrijpen. Men
"moet toegeven, dat eerst sinds kort op een niet-polemisch-vijandige
"wijze door het christelijk denken over de niet-christelijke wereld
"wordt gesproken. De christen zal zich vanuit zijn geloof een oordeel
"aanmatigen over de humanist, zoals de humanist dat doet over chris-
"tenen vanuit zijn visie. In een eerlijk met elkaar overhoop liggen
"zal dat oordeel kunnen worden uitgezuiverd. Dat dit, zoals sommige
"humanisten menen, zou uitlopen op een gemeenschappelijke levens-
"overtuiging met verschillende modaliteiten van agnostische of chris-
"telijke kleur, is een illusie die wij hen moeten trachten te ontnemen.
"Als wij voor ons zelf dit humanisme niet inkapselen, maar het aan-
"vaarden als een uitdaging, kunnen wij aan de ongelovige mens alle
"recht laten wedervaren, gegrond op ons christelijk oordeel over de
"nog-niet-gelovige. Wij gunnen hem dan zijn oordeel over ons als de
"nog-niet-volwaardige-humanist. Wij verlangen niet naar een toekomst
"waarin die tegenstelling onder tafel wordt geschoven.

-o-

Subsidie wel en wee - De collecte-ruzie van de Thuisfronten in Den Haag in de pers.

Verschillende Haagse bladen hebben hun lezers mededeling gedaan van het adres dat het Humanistisch Thuisfront aan de gemeenteraad heeft gericht,

inzake de afwijzing van zijn verzoek, een collecte te houden, enkel en alleen omdat het P.I.T. zich niet met de voorwaarden kon verenigen, waaraan beide thuisfronten zouden moeten voldoen en waarmee het Humanistisch Thuisfront zich accoord had verklaard.

Het Vrije Volk.

Volgens Het Vrije Volk van 17 november is de gemeenteraad van Ameide omgegaan inzake het verlenen van subsidie aan het Humanistisch Thuisfront. Hier volgt het gedeelte van het Raadsverslag in genoemd blad, waarin deze zaak wordt medegedeeld:

" Nadat tot nog toe steeds de confessionele fracties tegen "hadden gestemd, is het de P.v.d.A.-fractie in de gemeenteraad "van Ameide gisteravond voor het eerst gelukt ook de CHU-afge- "vaardigde ervan te overtuigen, dat het billijk is om een subsi- "die te verstrekken aan het Humanistisch Thuisfront.

" Bij de ingekomen stukken bevond zich een subsidieverzoek voor "de militaire tehuizen van het Humanistisch Thuisfront ten bedrage "van vier gulden. De heer De Groot (P.v.d.A.) wierp zich op als "voorzitter van het verlenen van subsidie. Hij stelde met nadruk, "dat de socialisten vroeger ook zonder bedenkingen voor subsidie- "verlening aan Pro Rege hebben gestemd. Hij sprak de hoop uit, dat "men bij de andere fracties even ruim zou kunnen denken en zich "vóór verlening van subsidie aan het Humanistisch Thuisfront zou "uitspreken.

" De AR.-fractie had echter nog altijd onoverkomelijke bezwaren "Het nieuwe raadslid van de CHU, de heer F. Bos, kon echter met "de redenering van De Groot meegaan. "Ik zit hier tenslotte niet "om al het geld naar een bepaalde richting af te schuiven, maar "om het voor het belang van de gehele gemeente te besteden", zo "zei hij. Dat hield tevens in, dat met vier tegen drie stemmen "werd besloten om de subsidie te verlenen."

Het Vaderland.

Het Vaderland van 29 oktober jl. publiceert een ingezonden stuk van Mr. G.J.J.A. Delfgaauw naar aanleiding van de rede, welke de Voorzitter van de C.H.U., Mr. H.K.J. Beernink heeft gehouden en waarin hij het verlenen van subsidie aan Humanistische instellingen heeft afgewezen. Het ingezonden stuk luidt als volgt:

"Niet zo!

" In "Het Vaderland" van 29 september jl. stond op pag. 9 een "verslag van de rede, die de voorzitter van de Christelijke Histo- "rische Unie, Mr. H.K.J. Beernink, voor de kamerkring 's-Gravenhage "van zijn partij de avond tevoren had gehouden.

" De verslaggever merkte op, dat de C.H.-voorzitter zich bijzonder "onverzoenlijk toonde jegens het Humanistisch Verbond, toen hij het "verlenen van subsidie door de overheid aan humanistische activi- "teiten afwees met de volgende argumentatie: "Wij christelijk-histo-

"rischen stellen ons op het standpunt dat ons land moet worden "geregeerd als een christelijke natie in protestantse zin. Het "Humanistisch Verbond nu ondermijnt één van de grondslagen van de "West-Europese beschaving, namelijk het christendom. Aan deze ondermijning mogen wij niet meewerken door het beschikbaar stellen "van geld uit de staatskas".

" Voorwaar een oordeel dat moeilijk verkeerd kan worden verstaan. "Aangezien hij zijn stelling begint met "Wij christelijk-historischen", "zou het de schijn kunnen hebben alsof het gehele betoog noodzakelijkerwijze zou moeten voortvloeien uit het door alle christelijk-historischen beaande artikel van het programma van de C.H.U., dat "Nederland moet worden bestuurd als een christelijke natie in protestantse zin.

" De conclusies van Mr. Beernink worden waarlijk niet door het "Wij christelijk-historischen" gedekt.

" De lezers van dit blad zijn er m.i. mee gediend wanneer zij kennis kunnen nemen van een andere gevolgtrekking uit het bovengenoemde beginsel van de C.H.U. Als overtuigd aanhanger van de "christelijk-historische beginselen, zoals deze in de Unie belichaamd "zijn, meen ik erop te moeten wijzen dat deze beginselen niet slechts "één interpretatie toelaten. De onderhavige aangelegenheid - al of "niet subsidiëren van humanistisch werk - is van groot belang, "daar hier de praktijk van het christelijk nationaal beginsel in het "geding is. Dit kan zeer bondig worden aangegeven met de door "Groen van Prinsterer in meer dan een zijner geschriften gebruikte "woorden: "Voor de individu vrijheid, voor de nationale instellingen "handhaving van het Christelijk-Historisch karakter der natie". "Die vrijheid bestaat o.a. in de grondwettelijk gewaarborgde vrijheden. " Het christelijk-historisch karakter betekent de erkenning van "de waarheid, dat Nederland niet door de Revolutie van de 18e, "maar door de Reformatie van de 16e eeuw een nationaal stempel ontving.

" Maar ons staatsrecht is met deze waarheid niet in overeenstemming. Ware dat wel zo, dan zou er geen sprake kunnen zijn van de "neutrale overheid. Wie gelooft dat wat in de 16e eeuw openbaar werd "als de Reformatie, van Godswege is geschied, weet, dat ook een "voortgaande Reformatie niet gestuit wordt door het feit dat onze "staat meer zijn stempel blijkt te hebben gekregen van de 18e dan van "de 16e eeuw. Nu ons volk echter niet doordrongen is van wat het met "de Hervorming heeft ontvangen - ik heb héél het volk op het oog - "mag men aan groepen die met deze christelijk-historische zienswijze "niet kunnen meegaan, niet weigeren waarop zij krachtens ons staatsrecht aanspraak kunnen maken. Dit zou een ongeoorloofd vooruitgrijpen zijn op de situatie die ontstaat, wanneer ons volk deze visie "wel zou hebben. Dan is er geen sprake meer van al of niet weigeren "van subsidie: zij zou niet meer worden gevraagd.

" Het ongeoorloofde van het vooruitgrijpen ligt hierin, dat men "daarmede ongeloof demonstreert, hetwelk men gewoon is buiten zichzelf te zoeken, maar dat in onszelf moet worden bestreden.

" Als de Reformatie in geloof is begonnen, hoewel zij menselijkerwijze gezien een bijna hopeloze onderneming leek, dan moet men met "niet minder geloof de voortgaande Reformatie van heel ons volk verwachten. Dit standpunt zou onpraktisch genoemd kunnen worden, daar "het zich niet verzet tegen subsidiëring van bv. organisaties die "de positie van het ongeloof in christelijke zin alleen maar verster-

"ken. Wanneer wij echter stellen, dat het christelijk nationaal beginsel niet betekent de organisatie van de belijders, door middel waarvan de eigen beginselen in de praktijk moeten zegeviereren, maar een waarlijk door de Hervormden geïnspireerd uitgangspunt voor staatkunde, dan doen wij eerst recht aan de opvatting, dat het ons christelijk-historischen niet zozeer te doen is om de meerderheid der kiesgerechtigden, als wel om het gezag van Gods Woord waaraan wij ons beginsel ontleenen.

" Zo ontkomen wij ook aan de heilloze mening dan wij in ons politieke handelen onderscheid zouden moeten maken tussen een gelovig en een niet gelovig deel van ons volk."

-o-

Ds. J. Reiling over Christendom en Humanisme. (De Leeuwarder Courant)

De Leeuwarder Courant van 19 november jl. haalt een artikel aan van Ds. J. Reiling in het Baptistenorgaan "De Christen". De Leeuwarder Courant schrijft als volgt:

"Valt vrijzinnigheid uiteen in humanisten en christenen?"

" In het Baptistenorgaan "De Christen" komt Ds. J. Reiling terug op de discussie tussen de Duitse humanist Dr. Gerhard Szczesny ("De toekomst van het ongeloof") en Prof. Dr. P. Smits, die onlangs in Amsterdam is gehouden. Szczesny stelde aan Smits de pertinente vraag, in hoeverre hij nog een Christen was, nadat Smits zijn visie op Jezus had gegeven. In een nabeschouwing op Szczesny's lezingen beklagt Smits zich er over, dat Szczesny zo weinig oog heeft voor het vrijzinnig-protestantisme en bij het christendom te veel meteen aan het orthodox christendom denkt. "Dat is van zijn kant wel te verstaan, maar het komt mij voor, dat Szczesny hier de kardinale plek heeft aangewezen", aldus Ds. Reiling. "Wie niet geloven kan, dat in Jezus Christus God zich op unieke en beslissende wijze openbaart, heeft de grens tussen christendom en humanisme overschreden. Hij heeft volledig recht op respect van christelijke zijde voor deze overtuiging maar hij staat aan de andere kant van de grens. Het lijkt me niet onwaarschijnlijk, dat de huidige vrijzinnigheid zal uiteenvallen in een humanistisch en een christelijk deel met de hierboven genoemde grens. De naam "vrijzinnig" zal dan ook kunnen verdwijnen evenals "orthodox". Dat zou een grote winst zijn. Want deze twee aanduidingen hebben reeds nu bij lange na niet meer de onderscheidende inhoud van een halve eeuw geleden en de secularisatie van de westerse wereld, die de bestaande kerken steeds meer tot hun ware aanhang zal reduceren, zal de rest doen."

-o-

Het Vrije Volk over de rede van Pater Stokman in de Tweede Kamer.

Het Vrije Volk van 27 oktober wijdt het volgende artikeltje aan de bekende rede van Pater Stokman in de Tweede Kamer en schrijft het volgende:

"Verdraagzaam.

" In het debat over de nieuwe wet op het wetenschappelijk onderwijs heeft pater Stokman, lid van de Tweede Kamer voor de KVP, een beschouwing

"gehouden die aller aandacht verdient. Hij gaf een visie op de verdraagzaamheid die, als zij in KVP-kring algemeen aanvaard zou worden, veel oud en nieuw zeer in ons land uit de weg kan ruimen. Zeer tussen de levensbeschouwelijke groeperingen.

" Pater Stokman heeft zich namelijk zeer waardierend uitgelaten over de verdraagzaamheid zoals die in ons land in de praktijk vorm heeft gekregen. Wat er ook zij van de theoretische opvattingen over de verhouding tussen kerk en staat in rooms-katholieke kring, in Nederland behoren alle kerken gelijke aanspraak te hebben op bescherming en tegemoetkoming van de overheid. In dit opzicht moet de vereniging op levensbeschouwelijke grondslag met de kerk worden gelijkgesteld.

" De gelijkheid tegenover de overheid van kerken en levensbeschouwelijke verenigingen zoals het Humanistisch Verbond is door vele leden van de Partij van de Arbeid steeds bepleit. Zij gingen daarbij uit van de gedachte, dat wij in Nederland verantwoordelijk zijn voor elkaar. Wij behoren elkaar niet alleen voor armoede en werkloosheid te behoeden. Wij behoren er ook voor te waken, dat wij elkaar de geestelijke vrijheid geven. Die geestelijke vrijheid betekent niet alleen dat de overheid zich onthoudt van bemoeienis met het kerkelijk leven en de kerk de vrijheid geeft zich naar eigen wezen te ontplooien. Zij betekent ook dat de overheid, zoals pater Stokman het zo juist heeft geformuleerd, de kerk op gelijke manier tegemoetkomt.

" En zoals zij de kerk tegemoetkomt behoort zij de levensbeschouwelijke organisaties tegemoet te komen van die burgers, die zich niet in een kerk maar in een levensbeschouwelijk verband hebben verenigd.

" Als de verhouding staat-kerk zó wordt gezien, behoeven pijnlijke debatten over de innerlijke waarde van verschillende godsdienstige en levensbeschouwelijke richtingen vrijwel niet meer voor te komen. Immers de door de Partij van de Arbeid en nu ook door pater Stokman op zijn wijze geformuleerde gedachtengang betekent tegemoetkoming door de overheid aan kerken en levensbeschouwelijke verenigingen, niet dat de overheid zich uitsprekt over het waarheidsgehalte van de opvattingen van kerk en levensbeschouwing.

" De overheid kiest niet - zij behandelt allen gelijk. De overheid zegt niet, dat alle richtingen gelijkwaardig zijn. De overheid zegt dat de burgers gelijkwaardig zijn. En dat zij de burgers op gelijke manier tegemoet treedt als zij hulp biedt bij het ontplooien van hun godsdienstig en geestelijk leven.

" Op deze basis is er een vreedzame ontwikkeling mogelijk. Indien de overheidstaak aldus wordt opgevat geven wij niet een rooms-katholiek de verantwoordelijkheid voor de ontplooiing van het humanisme - en omgekeerd - doordat zijn overheid de andere groep tegemoetkomt. Wij zijn er met elkaar voor verantwoordelijk dat wij onze medeburgers in staat stellen dezelfde faciliteiten van de overheid te ontvangen die wij zelf krijgen."

-o-

Waarover praten de kerkeraden in Hardinxveld - Giesendam? (Het Vrije Volk).

Het Vrije Volk van 23 november levert onder het kopje "Vragen" het volgende artikelje:

" De gezamenlijke kerkeraden van Hardinxveld-Giesendam hebben zich tot alle ouders en opvoeders ter plaatse gewend met een woord over

"De jeugd van tegenwoordig". De kerkeraden verspreiden huis aan huis de volgende gegevens en vragen.

"Weet U, dat gemiddeld 68% van onze Nederlandse jeugd voor het bereiken van de achttienjarige leeftijd al sexueel verkeer heeft; dat er reeds sexuele omgang geconstateerd wordt tussen elf- en twaalfjarigen?"

"We komen nog dichterbij huis; is het U bekend, dat ook in onze gemeente deze toestanden voorkomen? Dat 's avonds na de herrie van de Peulenstraat de stilte volgt, waarin de woorden van zo net in daden worden omgezet op terreinen die iets van de weg af liggen?"

"Uw kind doet daaraan niet mee? Weet U dat héél zeker? Ook al komt hij of zij misschien keurig op tijd thuis?"

"Als alle ouders in onze gemeente deze vraag ter harte namen en van een waarheidsgetrouw antwoord konden voorzien, zou er zeer, zéér veel aan het licht komen, dat nu nog onder de dekmantel der duisternis of eenzaamheid verborgen blijft!"

Daarop volgt een reeks vragen waaronder pikante als deze: "Is Uw zoon of dochter met de verloofde dikwijls alleen thuis? Slaapt die verloofde ook zeer vaak bij U thuis?"

"Weet U, waar Uw kind zaterdag- en zondagavond heengaat?"

"Is het U bekend, waarover de gesprekken lopen in de Peulenstraat?"

"Deze reeks eindigt met een vraag die van werkelijke pastorale bezorgdheid getuigt:

"Is Uw gezin nog de veilige haven waar Uw kind rust kan vinden en waar het graag vertoeft?"

"En tenslotte, na het lot van Sodom in de herinnering te hebben geroepen, zeggen de gezamenlijke kerkeraden:

"Daarom een laatste klemmende vraag: "Op welk fundament is Uw levenshuis gebouwd? Op humanisme, socialisme, communisme, egoïsme.... of op de Rots der eeuwen: Jezus Christus?" Een huis op deze laatste grondslag kan niet vallen, maar blijft eeuwig staan."

"Onze conclusie: De gesprekken in de Peulenstraat lopen klaarblijkelijk over het socialisme, het humanisme, het communisme of het egoïsme. Allemaal één pot nat.

"Onze vraag: Waarover lopen toch de gesprekken van de gezamenlijke kerkeraden van Hardinxveld-Giesendam?"

"In alle ernst: Zouden nu werkelijk alle naoorlogse geschriften over het socialisme - om dat er nu maar uit te pikken - aan deze gezamenlijke kerkeraden zijn voorbijgegaan? Het moet haast wel, anders zou men deze schaamteloosheid niet hebben begaan."

-0-

Prof. Dr. H. Ridderbos over Overheid en Humanisme. (De Nieuwe Haagse Courant)

De Nieuwe Haagse Courant van 10 november geeft een verslag van de jaarvergadering van het Verbond van verenigingen van anti-revolutionaire gemeente- en provinciebestuurders, dat wij hieronder laten volgen:

"Overheid en Humanisme.

"In de middagvergadering sprak Prof. Dr. H. Ridderbos over "Overheid en Humanisme". Volgens de Kamper hoogleraar is de over-

"heid niet geroepen discriminerend op te treden ten aanzien van
"de religieuze of a-religieuze overtuiging van haar onderdanen.
"Dit geldt niet alleen in het algemeen de geestelijke bij de grond-
"wet gewaarborgde vrijheden en rechten van het volk, maar ook de po-
"sitieve steun, die de overheid haar onderdanen heeft te bieden.
"Volgens spreker is hiermede niet een neutralistische staatsbeschou-
"wing gehuldigd.

" Het ligt in de aard van de christelijke politiek zo te handelen.
"Het Evangelie eist geen uitoefening van machtsmiddelen tegen het
"ongeloof, maar ook geen discriminatie van de zijde der overheid.
"God doet zijn Zon opgaan over bozen en goeden en Hij wil allen te-
"zamen onder dezelfde levensvoorwaarden doen leven tot de oogst der
"wereld is gekomen.

" "Dit betekent niet", aldus spreker, "dat de christelijke over-
"heid niet in positief christelijke zin zou moeten werkzaam zijn of
"wereldbeschouwelijk een neutraal standpunt zou moeten innemen. De
"afwijzing van het beginsel der discriminatie betekent niet, dat de
"overheid iedere wereldbeschouwelijke grondslag van dezelfde waarde
"zou achten. De grond van haar subsidieverlening is niet gelegen
"in de levensbeschouwing van bepaalde organisaties, maar in de bete-
"kenis, die bepaalde activiteiten binnen het kader van heel het volk
"vertegenwoordigen", aldus Prof. Ridderbos.

" In de tweede plaats zal de overheid reeds in het algemeen, maar
"met nog strenger keur tegenover hetgeen door haar opzettelijk ge-
"steund wordt de grenzen moeten stellen van hetgeen de in ons land
"door het Christendom gestempelde rechtsorde en goede zeden in het
"volk metterdaad afbreekt. Of zij zich in de handhaving van die gren-
"zen ook tegenover het Humanisme geplaatst zal zien, hangt af van
"de vormen, waarin dit Humanisme zich openbaart.

" Een in christelijke zin verstandige overheid zal als richtsnoer voor
"haar eigen handelen zich niet door een neutralistisch opportunisme
"of door een liberalistisch vrijheidsideaal, maar door een positief
"christelijk beginsel moeten laten leiden, al zal zij daarbij voort-
"durend ook moeten rekenen met de grezen, die haar in de geestelijke
"gesteldheid van het volk gesteld zijn. Men kan van een christelijke
"overheid niet verwachten, dat zij in haar wetgeving humanistische
"tendenzen bevordert of tot algemene erkenning brengt. Wel mag men
"echter verwachten, dat zij met volle eerbiediging van ieders geeste-
"lijke en maatschappelijke vrijheid, de zedelijke, geestelijke waarden
"van het Christendom tot uitgangspunt en norm kiest voor haar hande-
"len als overheid, aldus Prof. Ridderbos."

=====